

9 BİN YILLIK DELİKANLI ÇUMRA

CİLT: 1 • SAYI: 6

ÇUMRA KÜLTÜR VE SANAT TOPLULUĞU ADINA :
SADIK GÖKCE- SEDAT ULUPINARLI

27 KASIM 2021 CUMARTESİ

TAVŞAN KÖPRÜSÜ

**TARİHİMİZE
SAHİP ÇIKALIM**

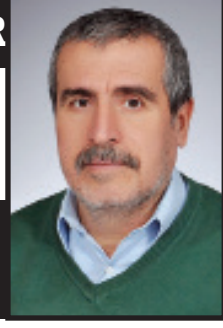
YAYIN KURULU

- SADIK GÖKCE
- SEDAT ULUPINARLI
- ZEKİ TÜRKER
- ANUŞ GÖKCE
- MUSTAFA YAVUZ
- ÇOLAK
- ELİFE YILMAZ MISRAL

İÇİNDEKİLER

- HAYRETTİN TONGUR
- SADIK GÖKCE**
- KALP KELEBEĞİM
- UĞUR KÖFE**
- ÇUMRA'NIN İLK
- RADYOCULARI
- SEDAT ULUPINARLI**
- GİTMİŞLER
- MUSTAFA ARICI**
- ÇUMRA'DAKİ
- ÇOCUKLUK ANILARIM
- VAHDET KAYA**
- DELİBAŞI ÇUMRA
- BASKINI VE BATUMLU
- CEMİL EFENDİ!
- AHMED YILDIZ**
- BİR HAYALİM VAR:
- ÇUMRA
- N. ENES AKKAŞ**
- KAĞITLARA KAYITLI
- HAYATLARIMIZ!
- ELİFE YILMAZ MISRAL**
- ÇUMRA
- AHMET GÖK**
- ÇUMRA'DAN
- GEÇEN YARIŞ
- T. MUSTAFA YAŞAR**
- ESKİ BAYRAMLAR
- EKREM ÇELİK**
- ÇATALHÖYÜK'TE
- GENÇLİK, SPOR VE
- MİLLİ BAYRAMLARIMIZ
- ABDULLAH KOÇAK**

HAYRETTİN TONGUR

SADIK GÖKCE

sadikgokce@hotmail.com

Bugün Kasım ayının 27'nci günü. Bildiğiniz

gibi her yıl 24 Kasım Öğretmenler Günü olarak kutlanıyor. Bu ilaveyi Çumra'nın geçmişini bu güne bu gününün de yarınlar taşımak için çıkardığımızı iddia ettiğimize göre sizlere geçmişten, ilkokul yıllarımdan ve öğretmenim Hayrettin Tongur'dan bahsedeceğim.

Şunu önceden belirtmemde fayda var; Burada anlattıklarım Hayrettin Tongur'u tam manası ile tanıtmaya işlevi göremeyecek. Çünkü o gerçek bir eğitimci ve ideal bir öğretmen tipi idi. Ben sadece dilimin döndüğü, kelimelerimin yettiği kadarı ile bahsedeceğim Hayrettin Tongur Öğretmenimden.

1971 yılında Atatürk İlkokulunda öğretim hayatım başladı. Bir yıl önce kayıtların başladığı Eylül ayında Kasım doğumlu olduğum gerekçesi ile okula kaydım yapılmamıştı. Bu iş beni fazlasıyla üzmüş, kendi akranlarımla okula başlayamamıştım. Nereden bilebilirdim ki bu işte büyük bir hayır olduğunu. Kendi yaşlarımdan bir yıl sonra okula kaydım yapıldı. Okul açıldığı zaman listeye bakarak sınıfıma gittim. Öğretmenim Nadire Savaş idi. Bir hafta kadar bu sınıfa devam ettim.

Bu sırada Hayrettin Tongur babamla çarşıda karşılaştığı bir anda "Abi senin çocuk benim sınıfta ama okula gelmiyor" demiş. Babam eve gelince okula gidip gitmediğimi sordu, ben de gittiğimi ve öğretmenimin de Nadire Savaş olduğunu söyledim. Bunun üzerine babam sen yanlış sınıfa gidiyorsun, Hayrettin Öğretmenin sınıfına gideceksin dedi. Ben sınıf listesinde ismimin olduğunu söyleyince ertesi gün babam benimle birlikte okula gelip durumu öğrendi. Meğerse benim ismim iki sınıfa da yazılmış. . .

Her ne ise bu işin çözülmesi gerekiyordu. Okul Müdürü Halil Naci Kılıçarslan bana hangi sınıfa gitmek istediğimi sordu. Babam Hayrettin Tongur'un sınıfına devam etsin dedi ve ben sınıf değiştirdim.

Hayrettin Tongur öğrencileri çok seviyor ve onlara arkadaş gibi davranıyordu. Daha ilk dönem bitmeden ben okumaya geçmiştim. İlerleyen yıllarda da matematik konusunda bayağı yol kat etmiştim. Üst sınıfların matematik sorularını bile çözebiliyordum. Her ne ise 5. sınıfta iken yanılmıyorsam bir Nisan ayı idi öğretmenim Hayrettin Tongur bana Cumhuriyet Lisesinde sınava gireceğimi söyledi. Ben şaşkınlıkla böyle bir şeyden haberimin olmadığını söyleyince "kaydını ben yaptırды, sana güveniyorum" dedi. Ertesi günü sınava girdim. O zamanlar hazırlık, dersane gibi kavramlar yoktu. Her ne ise sınav sonuçları açıklanınca kazandığımı öğrendim.

İkinci sınav Konya'da Karma Ortaokulunda idi. Sağ olsun babam üşenmedi beni Konya'ya sınava götürdü. Burada sınava girdim.

Sınav sonuçları açıklanınca İvriiz Öğretmen Okulunu kazandığımı öğrendim. Babamla trene binip Ereğli'ye gittik ve kaydımı yaptırдық. Ve sonrası kendiliğinden geldi.

Bana güvenip sınava kaydımı yaptıran öğretmenim Hayrettin Tongur hayatımı değiştirmiş benim bu günlere gelmemin en büyük sebeplerinden birisi olmuştur. Ona karşı her zaman minnet hisleri ile doluyum. Hiçbir zaman unutmadım, hep kalbimin bir köşesinde ona ayırdığım müstesna yerde yaşamaya devam edecek.

Allah rahmet etsin.

*Öğretmenim Hayrettin Tongur nezdinde üzerimde emeği olan bütün öğretmenlerimin ve bu kutsal mesleği icra eden bütün öğretmenlerimizin bu özel günlerini kutluyorum.

*

İlavemiz altıncı sayısına ulaştı. Geride kalan altı aylık sürede bir hayli yol kat ettiğimizi düşünüyorum. Çumra Belediye Başkanı Recep Candan ile uyumlu bir çalışma içerisine girdik. Çumra'nın kültür ve Sanat alanında

yapacağı yatırımlar ve çalışmalar hakkında sürekli fikir teatisi içerisindeyiz. Bu ilişkinin yürütmesine Başkan Yardımcısı Hüseyin Alağöz büyük bir özveri ile destek oluyor.

Çumra Emniyet Müdürü Mustafa Doğan'a hoş geldin ziyaretinde bulunduk. Bu ziyaret sırasında gördük ki Çumra okuyan ve insana saygı duyan bir Emniyet Müdürüne sahip. Görüşmemiz sırasında Çumra için neler yapılabilir sorumuza çok samimi ve konunun hâkimi bir yönetici olarak cevap verdi. Sayın Doğanla çalışmak bizim için zevk olacak.

Çıkan ilave sayımız arttıkça ilginin yanında yazar sayımız da artıyor. Bu artış bizi memnun ediyor ancak gençlerin sayısının az olması bu sevincimizi gölgeliyor. BİZLER Çumra Kültür ve Sanat Topluluğu olarak gençlerimizi de aramızda görmek istiyoruz. Gençlerimizin hayalleri ile bizim tecrübelemiz birleşmesi sonucu daha kaliteli çalışmalara imza atacağımızı düşünüyorum.

Bu arada her ay Çumra'da gerçekleştirdiğimiz toplantılarımıza isteyen herkesin katılabileceğini buradan bir kez daha hatırlatıyorum.

NİYET HAYIR, AKİBET HAYIR.

KALP KELEBEĞİM

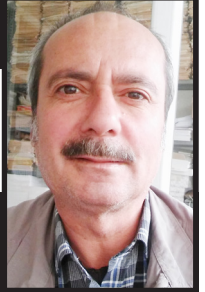
Şehir kül duygu
Ruh sokakta sefil
Ayaz dudağı her kapı
Ateş parmağı saklı
Kül kondu talihe
Öksüz tomurcuk hayal

Kelebeğe aç kapı rüzgâr
Anı ayazı seher güler
Güneş nar yüz eller
Dorukta zerre yalnız
Ben çığlığı kör deniz
Bulutlu emziren yağmur

Yalan üşüdü gerçek sıcak
Koku hendekte kelepçeli
Sevişen mınıltı çürür bir gün
Delikanlı gölge asi
Ölümüne beyaz mektup yazar
Ses zinciri kırılır özgür

Gülüş tut avcı eyleme
Kan yağmura sızdı
Sevdi fikri zehir mızrak

UĞUR KÖFE

Kalp kelebeğim vuruldu
Gönül suyum neden siyah
Beyaz çağına çağır sonsuz

Hayal kokulu kiskanç yalan
Rüya tufanı ne yaman
Kâsede ömre köpüren heyelan
Ses bölündü menzil iki ordu
Sevdi gelmedi öteki nafile
Kum olmalı kader

Su aşk tabibi kadere kök tek
Sevişen ruha gül demet demet
Gül de dev dünyaya küçüçük
Göz ayna toprağı bunu bil
Kaldırım beklemede öfke kin
Zor duygu çamuru sökmek tenden

ÇUMRA'NIN İLK RADYOCULARI

Çumra'mıza 1960'lı yıllarda ilk Radyo Tamir ve Bakım işlerini o zamanlarda PTT müdürü olarak hizmet veren İzzet ÇUBUK ve daha sonra Belediye Elektrik ve Fen İşlerinde Montör olarak görev yapan Nevzat ÖZTUĞ başlatmış ve yanlarında yetiştirdikleri kalfalar ile halka hizmet etmeye çalışmışlardır. Bu kalfaların sayını iki elin parmaklarını geçmez. Bunlardan birisi de Radyo ve Teyp Tamircisi Şeref KÖSE ustadır.

ŞEREF KÖSE

1955 yılında Şerafettin KÖSE ve Gülnaz KÖSE çiftinin oğlu olarak Çumra'da dünyaya gelen Şeref KÖSE İlkokulunu 1962 yılında kaydolduğu Hürriyet İlkokulunda tamamladı. 1969 yılında ilkokulunu bitiren Şeref KÖSE o zamanların meşhur Radyo tamircilerinden İbrahim GÜLER ustanın yanında çıraklık ve kalfalık hayatına başladı. Ustasından kısa zamanda mesleğin inceliklerini belledi. Ustası olan İbrahim GÜLER 1973 yılında yanında hem kalfası hem de ortağı olarak çalışan Şeref KÖSE'ye dükkânı devrederek bıraktı. Şeref KÖSE 1975 yılı 9. ayına kadar dükkânı kendisi çalıştırdı. Askerlik çağı gelen Şeref KÖSE vatani görevini yapmak üzere Ankara Mamak Muhabere okuluna gitti. Askere giderken dükkânını kendisi gibi Radyo ve Teyp Bakım ustası olan Dinlendik Köyünden Cafer GÖKCE'ye emanet etti. Usta Birliğini de Erzincan 3. Orduda tamamlayan Şeref KÖSE askerlik dönüşü 1977 yılı 29 Ekim tarihinde evlenerek yeni bir hayata başlamıştır.

2014 yılındaki Muhtarlık seçimlerine kadar Çumra'da Radyo Tamir ve Bakım servisi

SEDAT ULUPINARLI

si olarak görev yapan Şeref KÖSE ustamız o tarihten itibaren mesleği bırakmış ve muhtarlık hizmeti vermeye başlamıştır. 2 oğlu 1 kızı olan Şeref KÖSE ustamız halen İzzet Bey Mahallesinde muhtar olarak hizmet vermektedir.

HASAN FİDAN (RADYOCU)

Çumra'nın ilk radyo tamircilerinden olan Hasan FİDAN 1956 yılında Çumra'nın Tahtalı Köyünde dünyaya geldi. İlkokulunu kendi köyünde Adil DOĞU hocadan okudu. 15 yaşlarında iken babası Mustafa FİDAN ile Konya'da birlikte çalıştıkları bakkal dükkânını kapatarak Çumra'ya yerleşti. İlk çıraklık yıllarını eski PTT Müdürü İzzet ÇUBUK'un yanında geçirdi. İzzet ÇUBUK ile 4 yıl çalışan Hasan FİDAN daha sonra Belediye Monteri olan Nevzat ÖZTUĞ ile 2 yıl kadar daha çalışıp mesleği iyice öğrendi.

Hasan FİDAN gözünden rahatsız olduğu için askere alınmadı ve 1977 yılında kendisine ait olan radyo tamir ve bakım evini açtı. Hasan FİDAN yıllarca kendi mesleğini bu dükkânda devam ettirdi. Sonraki yıllarda kendisi gibi bir radyo tamir ve bakım ustası olan Muhsin DANIŞIK ile ortak bir dükkân açtılar. Bir müddet birlikte çalışıp sonra ayrıldılar. Herkes kendi dükkânını yeniden açtı.

Hasan FİDAN yeni açtığı bu dükkânı bir müddet çalıştırıp Rasim ÖGRETEN'e sattı.

Satarken aralarında Hasan FİDAN'ın Çumra'ya bir daha dükkân açmaması için anlaşılabilir. Hasan FİDAN bu anlaşmayı bozmadı ve Çumra'ya terk ederek Güneysınır'da bir Radyo Tamir ve Bakım evi açtı. 2008 yılına kadar burada çalıştı. Hasan FİDAN 2010 yılında emekli olduktan sonra tekrar Çumra'ya göç etti... Hasan FİDAN'ın 5 kızı 1 oğlu vardır.

İBRAHİM GÜLER

Çumra'da radyo tamir ve bakım işi yapan ustalarımızın en eskilerinden olan İbrahim Güler usta 1944 yılında o zamanlar Çumra'ya bağlı olan Elmasun köyünde Niyazi ve Fatma Büyükgüler çiftinin oğulları olarak dünyaya geldi. İlkokulunu Elmasun köyünde okuyan İbrahim Güler 1953 yılında ailecek Çumra'ya göç etmeleri nedeniyle ortaokulunu Çumra'da okudu.

Gençlik yıllarında İstanbul'a giden ve orada radyo bakım ve tamir kurslarına katılan İbrahim Güler usta 1960'lı yıllarda askerlik vazifesini tamamladıktan sonra Çumra'ya yerleşti. O dönemlerde Çumra'da PTT müdürlüğü yapan ve aynı zamanda radyo bakım ve tamir işleriyle uğraşan İzzet Çubuk'un yanında kalfa olarak çalışmaya başladı. Yine o dönemlerde Belediyede monter olarak çalışan ve yine İzzet Çubuk gibi radyo tamir ve bakım işleri yapan Nevzat Öztuğ'un dükkânını satın alarak 1969 yılında kendi işyerini açtı.

İbrahim Güler usta işinde maharetli ve güvenilir olduğu kadar işini çok seven ve seveyerek yapan bir insandı. Kendisi sadece radyo tamir bakım işleriyle meşgul olmadı. Radyoların ilk çıktığı dönemler olması nedeniyle herkeste ve her yerde radyo bulunmazdı. Olan radyolarda masaların üzerine kurular, çok büyük ve çatılar üzerine kurulan antenlerle çalışırdı. İbrahim usta kendi çaba ve gayretle-

riyle Çumra'da kendi işyerinde sıfırdan radyo üretmeyi başardı. Kendi ürettiği radyolar aynı zamanda plakçalar olarak da kullanılıyordu.

Dönemin şartları içinde Çumra'da yıllarca radyo tamir işleri yapan İbrahim Güler usta Çumra'ya bu alanda hizmet edecek usta ve kalfalar yetiştirdi. 1994 yılında kendi yanında yetişen kalfası ve kayını olan radyo ustası Mahmut Solak'a dükkânını devrederek Konya'ya göçüp oraya yerleşti. Konya'da bir dönem spot eşya alım satım işleriyle de uğraşan İbrahim Güler usta 2013 yılında vefat ederek üçler mezarlığına defnedildi. Üç oğlan ve bir kız çocuğu babası olan İbrahim Güler ustaya Allah rahmet eylesin.

MUSTAFA KÜRTMEN

Radyoların, televizyonların ve videoların yeni yeni piyasaya çıkmaya başladığı dönemlerde Çumra'da da tamir ve bakım atölyeleri açılmaya ve bu alanda da insanlara hizmet vermeye başlanmıştır. Çumra'da Radyo, televizyon ve video bakım ve tamir işleri PTT Müdürü İzzet Çubuk ile başlamış ve onun yanında yetişen kalfalar ve ustalarla devam etmiştir. Çumra'da radyo, televizyon ve video tamir ve bakım servisi olarak yıllarca hizmet edip emekli olan ustalarımızdan birisi de Mustafa Kürtmen ustamızdır.

Mustafa Kürtmen 1955 yılında Hadim ilçesi Kuzeren Köyünde Mustafa Kürtmen ve Şerife Kürtmen çiftinin evlatları olarak dünyaya gelir. İlkokula köyünde başlayan Mustafa Kürtmen ailesinin 1966 yılında ekonomik sebeplerden dolayı Çumra'ya göç edip gelmesiyle eğitimini Çumra Atatürk İlkokulunda tamamlamıştır.

Mustafa Kürtmen daha küçük yaşlarda ilkokulu bitirdikten sonra o dönemlerde Çumra'da hem PTT müdürlüğü hem de radyo ve televizyon tamir ve bakım işleriyle uğraşan İzzet Çubuk'un yanında çırak olarak işe başlar.

İzzet Çubuk'un oğlu Ayhan Çubuk ile beraber 11 yıl kadar İzzet ustanın yanında çalışarak çıraklık ve kalfalık dönemini tamamlar. 1977 yılında vatani görevini yapmak üzere Sivas'a giden Mustafa Kürtmen oradan Amasya Çavuş Talimğâhına gider ve görevini orada tamamlar.

Askerlik dönüşü 1979 yılında kendisine ait radyo, televizyon ve video tamir ve bakım dükkânını açtı. Temizliği, dürüstlüğü ve işine bağlılığı ile kısa sürede tanınan Mustafa Kürtmen işinde kendisini geliştirmeye ve ispatlamaya başladı.

Bu arada 1979 yılında eşi Fatıma Hanım ile evlenip yuvasını da kuran Mustafa Kürtmen' in bu evlilikten Osman, Fatih ve Mehmet adında üç erkek çocuğu dünyaya gelmiştir.

Mustafa Kürtmen usta da diğer tamir ve bakım dükkânlarında olduğu gibi o zamanlarda yeni yeni piyasaya çıkan ve yaygınlaşmaya başlayan bataryalı radyolar, lambalı radyolar, pikaplar, transistorlu radyolar, lambalı televiz-

yonlar, transistorlu televizyonlar ve videoların tamir ve bakımlarını yaparak hayatını devam ettirmeye başlar. O da kendisini yetiştiren ustalar gibi kalfa ve çıraklar yetiştirmiştir.

2004 yılında emekli olan Mustafa Kürtmen usta aynı zamanda Çumra Esnaf ve Sanatlar Derneğinin kuruluşunda yer almış ve bir dönen idare heyetinde bulunmuştur. 2014 yılında hacca giderek hac görevini yerine getiren Mustafa Kürtmen usta 2005 yılında dükkânı bıraktıktan sonra veresiye tuttuğu defteri birkaç yıl saklamış ve borcunu ödemek isteyen olur ümidiyle beklemiştir. Bu beklemlere rağmen pek gelip hesabını ödeyen olmayınca, canımı daha fazla sıkmasın diye içinde veresiye olarak 2005 yılının tutarı ile yaklaşık olarak 40 bin lira alacak bulunan defteri yakmıştır.

Emekli olduktan sonra işyerini yanında yetiştirdiği oğlu Osman'a devretmiştir. Çiftçilik yapmayı çok seven Mustafa Kürtmen ustadımız zaman zaman oğullarıyla birlikte tarla ve çiftçilik işlerinde uğraşmaktadır.

GİTMİŞLER

Ben de giderim
Nasıl olsa
Siyaha sarılan ilk beyaz adam gibi
Anam babam gibi
Alınlarında bir demet ışık
Göçüp gitmişler
Ben de giderim

Ölümün teni bilinmiyordu önceden
Siyah beyaz sarı kızıl ve kahve
Birbirine geçmiş deriler
Başım gözüm üstüne
Beş duyu bir ana gibi
Anam babam gibi
Dudaklarında beş iklim nar çiçeği
Öpüp gitmişler
Ben de giderim

Değişen ne mi
Şimdi gözleri mühürlenmiş
Gün yüzü görmüyor diriler
Hikmetli adamlar bakmışlar
Bir gamze dolusu tebessüm bile
Umut yok gibi
Dönüp gitmişler
Ben de giderim

Yolun sonuna gelmişler gibi

MUSTAFA ARICI

İkinci serinliğine dalmış kız bebek
Akdeniz'e savrulan yüreği
Melekler
Gül hüznüne tutulmuş gibi
Küstüp gitmişler
Ben de giderim

Ben de giderim
Siyaha sarılan ilk beyaz adam hürmetine
Bir içim su yüzüne doymamış
Çocuklar hürmetine
Gül yüzü suyu hürmetine
Anam babam hürmetine
Benim de alnımdan bir ışık geçsin
Tanrım
Senden son dileğim
İstemezsin kaybedeyim
İstersen boynu bükük
Gitmişler gibi
Ben de gideyim.

ÇUMRA'DA Kİ ÇOCUKLUK ANILARIM

**VAHDET
KAYA**

Çumra'dan ayrıldığımda henüz 16 yaşındaydım fakat fırsat buldukça, bilhassa bayramlarda memleketime dönmeyi bir görev haline getirmiştım ancak annemin vefatı sonrası aile bireylerimden hiç kimse kalmadığı için çok sevdiğim vatanıma her yıl gidebilmek benim için artık bir hayal oldu.

Çumra denince ülke insanlarımızın aklına ya Çatalhöyük ya da meşhur kavunumuz gelirken benim aklıma ilk gelen şey, çok güzel çocukluk anıları biriktirmeme vesile olan Çarşamba kanalıdır. Halamın oğluluğunda boğularak can verdiği için babam bizlere çayın yakınlarına gitmeyi dahi yasaklamıştı fakat arkadaşlarımla büyük (Okçu köprüsü ile Karaman köprü arasında kanalın kıvrıldığı bölüm) de yüzmemek, moralimin bozuk olduğu anlarda ise harika görüntüsü ve muhteşem sesiyle bana adeta terapistik görevi yapan Şarıldağa gidememek yaşama amacımı kaybetmekle eşdeğeri. Velhasıl o yıllarda Çarşamba kanalına bana çok şey ifade ederdi ki halen daha mazide kalan o çocukluk yıllarımı, bazen neşe bazen hüzinle, anmama vesile olduğu için, Çumra dendiğinde yine ilk aklıma gelen şey Çarşamba kanalıdır.

Çumra'da geçirdiğim o güzel anların hangisini anlatsam; ilk bahar aylarında, demir köprüünün yanında bulunan, kavak ağaçlarının bol olduğu arsadan güneyik ve keçisakalı toplayarak yaptığımız yumurtalı salatamızın unutulmaz lezzetini mi? Rengarenk fenerlerimizle kapı-kapı dolaşarak şeker ya da kuruyemiş toplamaktan büyük keyif aldığımız Şivlilik günlerini mi? Sakallı bahçe adımı verdiğimiz, günümüzde belediye konutlarının bulunduğu, D.S.İ kavşağının karşısındaki arsada, tamircilerden temin ettiğimiz rulmanlarla yaptığımız bilyeli araba yarışlarının heyecan dolu anlarını mı? Hangimizin gazoz kapağı jilet gibi olacak iddiasıyla arkadaşlarımızla trenin geçmesini beklediğimiz o gelmek bilmez dakikalara mı? Kavun taşıyan arabaların arkasından coşkuyla koştuğumuz zamanları mı? Dini bayram günlerine sığdıramayıp da bayram sonrasında bile gitmek zorunda kaldığımız akraba ziyaretlerini mi? Milli bayramlarda yaptığımız resmi geçit törenlerinde büyük küçük bütün vatandaşla-

rımızın alkışlarla bizi onurlandırdığı heyecan dolu anları mı?... Çumra'da geçirdiğim güzel günler o kadar çok ki anlata-anlata bitiremem.

Oldukça küçük sayılabilecek yaşlarda olmama rağmen, ilkokul ikinci sınıfı bitirdiğim yاز ayından başlayıp lise ikinci sınıfa geçtiğim yılın kış ayına kadar devam ettirdiğim, çay başı camii müezzinlik günlerim ise kendimi en huzurlu hissettiğim yıllardı. Sabah namazının yarım saat öncesinde camiye açıp, kış aylarında ise önce sobayı yakar vakti gelince de ezanı yine ben okurdum. Camii cemaati beni öyle çok severdi ki namaz öncesi ya da namaz çıkışında banklarda oturarak yaptıkları sohbetlere beni de dahil eder, sanki kendi yaşitlarınıymışım gibi davranarak da özgüvenimin artmasına katkı sağlardı. Hayatta olan varsa minnetle, vefat edenleri ise rahmetle anıyorum. Başta cami imamımız olmak üzere bütün cemaat çok değerli insanlardan oluşan nadide bir topluluk oluşturmaktaydı.

Çumra'da bir daha yaşanmasını asla istemeyeceğim günler ise, ülkemizin her karış toprağında olduğu gibi güzel ilçemizde de, arkadaşın arkadaşına hatta kardeşin kardeşe düşman olduğu yetmişli yılların sonlarıdır. O kara günlerin bir daha ülkemizde hiç yaşanmaması temennisiyle bu konuyu sadece hatırlatmakla yetiniyorum. Doğup büyüdüğüm ve çok güzel anılar biriktirdiğim Çumra'ma az da olsa vefa borcumu ödemek maksadıyla, biri "Cehennem Odunları" diğeri "Karanlıkta Kaybolanlar (Bir Deist, Bir Ateist, Bir de İmam)" adlı iki roman yayınlamak güzel ilçemizin tanıtılmasına katkı sağlamak istedim. Okurlarımdan bazılarının bana ulaşarak romanlarımda bahsettiğim yerlerin gerçekte var olup olmadığını sormalarından dolayı isteğimin kısmen de olsa gerçekleştiğini anlıyor ve mutlu oluyorum.

Bana anılarımı paylaşma fırsatı veren başta A. Sucu kardeşim olmak üzere gazete ve derginin yayınlanmasında emeği geçen herkese şükranlarımı sunarım.

DELİBAŞI ÇUMRA BASKINI VE BATUMLU CEMİL EFENDİ!

**AHMET
YILDIZ**

Anadolu Atilla Handan ve Selçuklu Sultanı Alparslan sonrasında Türk Milletine Vatan olmuştur. Konya'nın aynı zaman zarfında Selçukluların Başkenti olduğunu görüyoruz.

Bizans elinde iken küçük bir yerleşim yeri olan Konya Türklerin yerleşiminden sonra gelişmiş refaha görkeme bambaşka görünümüne kavuşmuştur.

Selçuklular Konya'ya çok büyük önem göstermiş başka deyişle Konya'yı yeniden yapılandırmıştır. Kendine has mimarisiyle bütün Konya Şehrini bezemişler. Camiler, Medreseler, Kütüphaneler, Türbeler, Hanlar, Kervansaraylar, Köprüler, İmarethaneler yaptırmışlardır. Konya Türk İslam Dünyasının gözbebeği konumuna getirmişlerdir.

Konya böylesi bir cazibesıyla Türk İslam Dünyasındaki âlimler, bilim adamları, sanat-kârlar, Konya'da toplanmışlardır. Hz. Mevlana, Sadarettin Konevi ve diğer başka ilim adamları Konya'ya gelerek Medreselerde ders vermişler. Dolayısıyla dünyanın her tarafından öğrenciler Konya'ya gelerek ilim tahsil etmişlerdir.

Konya İlimde, sanatta, Anadolu'nun en ileri şehri haline gelmiştir.

Ancak, Moğol istilası ile bu güzellikler bo-

zulmuş. Selçukluların zayıflaması ile yeni beylikler ortaya çıkmıştır.

Beyliklerin kendi arasında mücadele özellikle Karamanoğulları Beyliği ile Osmanlı Devleti arasında savaşlar Konya'ya çok zarar vermiştir.

Osmanlı Devleti Fatih zamanında Sadrazam Rum Mehmet Paşa tarafından İstanbul, Rumeli, Karadeniz'in Türkleşmesi adı altında sanat ehli kimselerin buralara yerleştirilmesi için yerinden yurdundan zorla göçe tabi tutulurken evleri, baskları hatta camileri bile tahrip edildiği görülmüştür.

Ocakta aşını bile yemelerine fırsat vermeden göçe zorlanmışlar. Bugün Balkanlar, Rumeli, Karadeniz ve Kıbrıs'taki Türklerin geneli Karamanoğlu ahfadındandır.

Buralara yerleşen Türkler hala Türklüklerinden benliklerinden kopmamışlardır. Balkan savaşlarından sonra bir kısmı tekrar Anadolu'ya göçerken hala Balkanlarda bulunan Karamanoğulları vardır.

Osmanlı Devleti zamanında Balkanlarda köyünü eşkıya saldırılarından korumak amacı ile kurulmuş olan bir lidere bağlanmış tümünü köy gençlerinin oluşturduğu kuruluşa Köy Delikanlı Teşkilatı liderine de Delikanlıbaşı denmiştir.

O yıllarda gerekli olan bu teşkilat maalesef daha sonra suiistimal ediliyor.

Özellikle Balkanlarda Delikanlı Teşkilatı hem Bölgesine hem Devletine yararlı olmuştur. Çumra Alibeyhüyükü Köyümüzde olan Delibaş Mehmet'in dedesi Mehmet Ağa böylesi Delibaş Alayında yetişme "Deli Mülazımı" olduğu içinde köyünde ve çevresinde Delibaş Mehmet Ağa olarak tanınmaktadır. Adı Mehmet olan torunu bu unvanı kullandığını görüyoruz.

Bu Delibaş Mehmet daha ötesine geçerek Kuvayı Milliye düşmanlarının teşviki pohpohlamasıyla Türk Devletine ihanet etme durumuna geliyor.

Yunanlar, Fransızlar ile bir beraber olacak kadar ihanet içerisindedir.

İhanet içinde Çumra, Karaman köylerinde kendisine katılmayan mazlum insanlarımıza zulüm işkence yapacak kadar ileri gidebilmiştir.

2 Teşrinievvel 1920 (yani 2 Ekim 1920) tarihinde Çumra Baskını gazeteci ve araştırmacı yazar Hüseyin Oğuz'un " KONYA DELİBAŞ MEHMET HADİSESİ" Kitabının 64, 65 sayfasında alıntı yaparak yazımıza devam edelim;

Halife Ordusu ile çarpışma adı altında aldığı silah ve cephaneyi avenesine dağıtan Delibaş Mehmet 2 teşrinievvel 1920 (2Ekim 1920) tarihinde Çumra üzerine yürüyor.

Çumra Jandarma Karakolunda Hakkı Çavuşun emrinde 5 jandarma bulunuyordu. Bu beş kişilik müfreze Çumra'nın basılacağını duymuş cesaretle karakol savunulmuş ancak kısa surede Delibaş avenesine tarafından küfür dipçikle esir alınmışlar. Jandarma erlerinden Hüseyin Cahit Hoca ağır şekilde yaralanmıştır.

İlk fırsatta Konya ile irtibat kesilmek üzere telgrafhane basılmış teller kesilmişti. Çumra'da görevli bulunan Ziraat Baş Müdürü Hamdi Bey ile Meclis İdare azasından Karahafızade Mustafa(Ulusan) da yakalanarak hapsedilmişlerdi.

Karahafızadeyi gören Delibaş Kılıcını savurmuş, Çumra Belediye reisi Haydar efendi ve Hamdi Bey;

— Aman Ağa ne yapıyorsun? Vazgeç diye siper olmuşlar ve Mustafa efendiyi mutlak ölümden kurtarmışlar. Hamdi Bey siper aldığı sırada yaralanmış. Çumra'da inşaat işi yapan Doruk zade Şükrü Efendi Mustafa'yı baygın şekilde kucaklamış yaralarını sarmış.

Bu sırada Derviş Bekiroğlu Mehmet Konya'dan Çumra'ya gelmişti.

O gün Çumra İstasyonunda bulunan Sulama Müdürü Nadir Bey, Çumra'nı Delibaş tarafından basıldığını telle Konya'ya bildirmiş. O günün gecesi Çumra Sulama Dairesi basılmış.(* Osmanlı Devletinin son deminde Sultan Abdulhamid Han tarafından Tren Yolu ve Konya Ovası Sulama Projesi yapılmış sulama projesinden en çok yararlanan Çumra'mız olmuştur.) Sulama Müdürü Nadir Bey, Sevkiyat Memuru Hakkâri İthem Fahdi, Garp Cephesi zahire gıda sevkiyat memuru Yüzbaşı Mehmet Nuri ve Sulama Dairesinden üç memur

derdest edilerek Merkez Nahiyeye gönderilerek hapsedilmişler.

Burada bin sekiz yüzü yılların sonunda yani 93 harbi sonrasında şimdiki Beylerce o yıllarda adıyla Batum köyümüze yerleştirilmiş olan Ahıska Türklerinden olan Batumlu Cemil Efendi aç susuz hapis bir odada inleyen memurları kurtarmış ve Hacı Bekir'in delaletiyle de kaçırılarak memurların telef olması engellenmiştir. Garp Cephesindeki askerlerimize gıda, zahire sevkiyatının durmaksızın devamı sağlanmış oluyor.

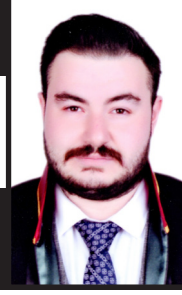
Batumlu Cemil Efendi Ahıska Türklerinden olup Vatansız, Devletsiz olmanın ne demek olduğu Rusya'da ecdadının esaret günlerini unutmamıştır. Dolayısıyla ölümü göze alıp sevkiyat memurlarını kurtarmıştır.

Son günlerde Delibaş Olayından dolayı Konya'mızı ve Çumra'mızı suçlayanlar Konya ve Karaman Ahfadından Yemende, Çanakka-le'de, İstiklal Savaşında on binlerce şehit verdiği unutulmamalıdır.

Yazımızı bitirirken arkadaşım gönüldaşım Adnan Batumlu'nun dedesi Batumlu Cemil Efendi 1308 yani 1892 doğumludur. 1962 yılında vefat etmiş ve mezarı Beylerce Köyümüzde bulunmaktadır. Bilvesile Beylerce köyümüze giderek mezarını ziyaret edip Fatıha okudum. En zor zamanlarda Kuvayı Milliye'nin Ankara Hükümetinin Gazi Mustafa Kemal Atatürk'ün yani Türkiye Cumhuriyeti Devletinin yanında olan Batumlu Cemil Efendi gibi bütün ecdadımızı bil vesile rahmetle şükranla, hürmetle, rahmetle anıyoruz.

Ne Mutlu Türküm Diyene!

BİR HAYALİM VAR: ÇUMRA

**N. ENES
AKKAŞ**

1 926 yılında ilçe statüsüne kavuşan Çumra'nın tarihi, insanlığın yerleşik hayata geçişinin tarihidir. Çatalhöyük yerleşkesi medeniyete ev sahipliği yapmış bir mekândır. Çumra etrafındaki hüyükler ile adeta tarihin derinliklerindeki esintileri kendinde toplamıştır. Türkmeninden yürütüne, dağlısından göçmenine havasıyla suyuyla, toprağıyla tozuyla bereketler sunan Çumra, havasını teneffüs eden her kişinin ömrüne ömür katmaktadır.

Çumra bir kültür kentidir. Farklı örf ve adetlere ev sahipliği yapmaktadır. Kültürel farklılıkları zenginlik olarak yaşayan Çumra, zengin kültürünü açığa çıkararak etkinliklere ev sahipliği yapabilecek yeterliliğe sahiptir. Kültürel değerlerin korunduğu ve önemsendiği Çumra bulunduğu bölgede adeta parlayan bir güneştir. Bu söz konusu değerlerimizin kültür müzesine dönüştüğü ve bu suretle kültür turizmi açısından cazibe merkezi haline geldiği bir Çumra hayal ediyorum. Özellikle tarihi ve kültürü kadim olan Çumra'da geçmişten yansıyan çeşitli yemek zenginliklerinin açığa çıkarılması gerekmektedir. Bu bağlamda Çumra gastronomi merkezi haline gelebilecek yeterliliğe sahiptir ve inanıyorum ki gelecekte bu değerine değer katacaktır.

Çumra tarihi esasen insanlığın medeniyet tarihidir. Tarihi okumalardan bilindiği üzere Çatalhöyük, insanlar arası eşitliği ve hakkaniyete dayalı yaşamı temel alan bir medeniyet kentidir. Bu kentin mirasçıları olarak Çumra da kentlisinden köylüsüne elbirliği ile kendi kendini kalkındırabilen değerler ortaya çıkarılabilecektir. Çatalhöyük'te yapılacak çalışma ile tarihi mirasa sahip olan Çumra'da sembolik mekânlar oluşturulmasıyla ve çeşitli etkinlikler ve festivallere söz konusu bölgenin ev sahipliği yapması Çumra'yı ülkemize ve dünyaya tanıtacaktır. Çumra'nın kalkınmasında ve tanıtılmasında onur duyduğumuz Recep Konuk'un başarısı, gayret edildiğinde Çumra-

lının başarısının neler olabileceğine en iyi örnektir. Çumra'da nice Recep'ler vardır. Yeter ki insanlar Çumralılık bilincine erebilsin.

ÇUMRALILIK BİLİNCİ:

Sadece Çumralı olmak demek değildir, geçmiş ve geleceğin sorumluluğunda hareket etmektir. Çumralılığı oluşturan maya göç eden insanların tercihleri ile konakladıkları cennet bahçesidir. Çumralı olmak; hoşgöründe okyanus, yardım etmede akarsu ve şefkat göstermede güneş gibi davranmaktır. Tarihin mirasına sahip olan Çumralı, bulanık suları artan ve dertlere sevgisi ile şifa verendir.

Velhasıl Çumralılık; doğasıyla insanıyla, sebzesiyle meyvesiyle, dikişiyile nakışiyile, el emeğiyle göz nuruyla sahip olunan güzelliğe güzellik katmak demektir. Yeşilini korumak, pazar, cadde ve sokakların temizliğine katkıda bulunmak, evlerin içleri, duvarları ve önlerini renk cümbüşü haline getirmektir. Yaşlısından gencine değerleri taşımaktır. Kültürel zenginliği ve tarihi mirası sevgi hamuru haline getirip geleceğin temsilcileri gençlere vererek, Çumralılık ışığını nesiller arası devamını sağlamaktır. Ben ve sen değil biz olmaktır. Çumra'yı Çumralılık bilinciyle yoğurarak, Türkiye'deki bazı kentlerin sahip olduğu gibi sakin kent (cittaslow) haline getirmektir.

Kısaca Çumralılık erdemli olmaktır. Erdem şahsiyet sahibi er kişidir. Kendisinden emin olunandır. Özü sözü bir olandır. Hep birlikte el ele vererek, ortak akıl ile Çumra için Çumralılığın gereğini yapmaktır. Yük ağır olsa da atalardan devralınan tecrübeler ile Çumra, her güzelliği hak etmektedir. Çumralılık; sevdasıyla sevdalanmak, derdiyle dertlenmek ve yorulmadan çalışmaktır.

KÂĞITLARA KAYITLI HAYATLARIMIZ!

Doğduğumuz andan itibaren yazılıyor, kayıtlanıyorduk!

Belki, bizim bileklerimizimize takılmış plastik adlıklarımız yoktu. Soyadı, kilo, boy ve kafa genişliğinin yazıldığı!

Bizim kafa kâğıtlarımız vardı. Gününü, ayını, yılını tutmasa da; turuncu ve mavi renge reva görülmüş...

Okul kaydı, diploma, olmazsa olmaz sigorta girişi, banka hesapları, faturalar, evlilik çizdanları yaşam serüvenimizin öncelikli manuel kayıtlarıydı.

Peki, ne demeli sonradan şart koşulan, kafa kâğıtlarımızı sayıdan ibaret sayan T.C numaralarımıza? Bizi yan yana dizilmiş 11 sayıya hapsedip, artık adımızı-atamızı yok saydırıyordu...

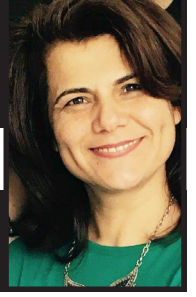
Devlet kapısına girmek için torpil gerekirdi eskiden. Şimdilerdeyse, e-devlet şifresi. PTT'ye gidip, 2 liraya bir zarf almazsan, vatandaşta sayılmazsınız. Dijital bir dünya bizi bekliyordu!

Meğer bunlar iyi günlerimizmiş!

Asıl dönüm noktası da nerede başladı diye sorarsak; ilk kez devlet dairelerine, sonra da evlerimize kadar giren, o beyaz koca kafalı cihazlarda saklı. Bize kattıklarından çok, bizden alıp götürceklerinden henüz haberimiz yoktu. Hayatlarımızı kolaylaştırıyor sandık, mutluyduk!

Önce kimimiz, hotmail'li olduk. Telefonlar malum faturalıydı, ne kadar konuşursan

**ELİFE YILMAZ
MISRAL**

o kadar ödeme yapman gerekirdi. Oysa artık MSN'miz vardı ve o bedavaydı. Ama nasıl bedavaydı? O koca beyaz kafalı cihaz evinizin en güzel köşesinde ise... Hele ki uzakta sevdiğinizin varsa, telefon faturaları seni korkutuyorsa!

O koca beyaz kafalı cihazların üstüne oturttukları kameralarla yüz yüze, sesimizi duyarak, sindirerek, konuşur, görüşür olmuştuk. Bu bizi önceleri çok mutlu etmişti. Yaklaşan tehlikeden haberimiz yoktu. Sevdiklerimizle aramıza mesafe koyacağını, kendimizden uzaklaştıran, bir gün bizi yalnızlaştıracığını bilmiyorduk...

Harf ve rakamların iş birliği büyüdü, güçlendi ve imparatorluk kurdu. Sosyal medya denen bir canavar doğurdu bu imparatorluk, böylece kimimizden çıkıp, hepimiz hotmail'li olduk.

MSN ile çıktığımız yola; facebook, instagram, twitterla, whatsapp'la ve niceleriyle devam ettik. Biz rıza gösterdik ve gözlerimize, dilimize, elimize, duygularımıza gönüllü kelebekler taktırdık, onlar da bizi sınıksız sardı, dost sanıyorduk!

Yanılmışız!

Derken, o beyaz koca kafalı cihazların pabucunu dama attırdılar.

En azından evde hapis olduğumuz dünyayı, yaşamın her alanına, anına, mekânına sokmayı başardılar. Ellerimize renkli ekranlı, sadece parmaklarımızla dünyaya hükmettiğimiz daha tehlikeli teknolojik! bir cihaz verdiler.

Hotmail'li iken bizler, bizlerle birlikte 80 yaşındaki babaannem ile dedem de gmail'li oldu

O imparatorluk büyümeye devam ederken, biz bu malum ortaklığın içinde hap-solmuşuk. Bütün yaşantımızı, anlarımızı, anılarımızı sevdiklerimizi fütursuzca oraya kaydetmiştik, güya depolamıştık, adına da BULUT demişlerdi. Fotoğraf albümlerimizi ise çoktan tozlu raflarda unutmuşuk. Ne de olsa Google Drive, dropbox, iCloud'umuz vardı. Eğer elinde manuel kayıtların yoksa bir gün gelip bütün geçmişinin dijital dünyada kaybolup gitmesi an bile değildi.

Zaten, uzun yıllardır, 24 lük 36 lük poza para vermez olmuş, çektiğimiz fotoğrafların haddi hesabı sayılamaz olmuştu. Oysa elimizde bir aile fotoğrafımız bile yoktu artık, sırma renkli bir çerçevenin içinde kıymetlendirilen...

O imparatorluğunun yarattığı görsel ve bilgilerin çokluğu ve gereksizliğiyle kafalarımız dolmuş, beyin fonksiyonlarımız alt üst

olmuştu ki çoktan, çoğumuz elimize de kitap almaz olmuşuk.

Artık iletişim çok kolayken, neredeyse bedava iken, parmaklarımız sevdiklerimize ulaşmak, sevdiklerimizin gönlünü almak için dokunamaz oldu, zor gelir oldu, zamanı yok oldu. Çünkü dikkatimiz çok dağılmıştı.

Unutuyorduk!

Unuttukça daha çok sarılıyorduk kayıtlarımıza, gmail'lerimize. Yalan olduğunu bildiğimiz bu dünya da artık, her şey gerçekten çok yalandı. Kaybolmuşuk, biri geçici, biri dijital dünyada. Ya silinip giderse, onların tabiriyle çökerse bir gün bütün geçmişimiz. Eyvahlar olsun o güne!

İşte o an bizim bittiğimiz, yaşarken öldüğümüz andır, her şeyimizi kaybettiğimiz...

Bilinmez, bir zaman gelecek bu günleri iyi günlerimiz diye de anabilecek miyiz?

Getirdikleri ve götürdükleriyle, artık bizim olan günümüz hayatına bir de bu pencereden bakmak ve de sizinle paylaşmak istedim.

En azından; görsel de, bilgi de henüz seçme hakkımız varken, yarın seçme hakkımızı da elimizden alacaklar mı? Damarlarımıza belki bir cip enjekte edecekler. Kayıtlı hayatlarımız, kanımızda dolaşan ciplere mi dönüşecek?

ÇUMRA

Kucakladı bizi sardı bizleri
Yedirdi doyurdu giydirdi ÇUMRA
Yititlik bilmezdi kimse bizleri
Âleme cihana duyurdu ÇUMRA

Çocuktum koşurdum sokaklarında
Çıraklığım oldu usta yanında
Gençliğim çarşamba kenarlarında
Her yanı yeşildi çayırda ÇUMRA

Sazan levrek balıkları var idi
Taş köprüler vardı biraz dar idi
Her yanımı sivrisinek yer idi
Dört yanı bataklık nehirdi ÇUMRA

Gasnak ile inek tersi basardık
Çamur karıp kerpiçleri keserdik
Kışlık kavunları dama asardık
Kavunu ile akla gelirdi ÇUMRA

Pancar söker idik gelberi ile

AHMET GÖK

Harman zamanları çekerdik çile
Bulamazdık çoğu patozu bile
Gariban halini bilirdi ÇUMRA

Ekmek ocağında fasal yakardık
İs kokusu vardı ekmek kokardık
Koyun kuzu çoktu inek bakardık
Bizi işte böyle eğirdi ÇUMRA

Gök Ahmet'im gara tren geçirdi
Gökyüzünde ördek kazlar uçardı
Her sene sığırık leylek geçirdi
Kuş cenneti gibi şehirdi ÇUMRA

“ÇUMRA’DAN GEÇEN YARIŞ”

Salih hayatında öyle eskort geçişi görmemişti. Tüyleri diken diken olmuştu. Her şey hoparlörden “Bugün Mevlana Uluslararası Bisiklet Yarışı için ilçemizde bazı güzergâhlar trafiğe kapatılacak.” Şeklinde anonslarla başladı.

Salih o gün annesi manava ile alışverişe gidecekti. Annesi üç tekerlekli bisiklet ile kendisi iki tekerlekli ile yola çıktılar. Mezar kavşağında akrabaları bir kadınla karşılaştılar.

Annesi “Selamünaleyküm dedi. Nereye gidiyorsun?”

Kadın “Komşuya kadar bir uğrayacağım. Sen nereye böyle?”

Annesi “Bende markete gideceğim. Yemeklik bir iki sebze alacağım. Dedi. Haydi kolay gelsin.” Yola devam edip kadından ayrıldılar.

Manava girdiklerinde annesi her şeye hâkim alıcı gözlerle şöyle bir süzdü içeriği. İçeride onlardan başka kasada genç bir delikanlı vardı. Annesi “Selamünaleyküm.” diye konuşmuştu kasiyere. Fasulye alacaklardı.

İki ayrı yerdeydiler fasulyeler. Biri kasa da diğeri stantta. Annesi bir oraya yöneliyor bir diğerine. Kontrol ediyor iyi mi kötü mü diye. O ara içeriye başka bir manav çalışanı girdi.

Salih’in annesi “Bununla bunun fiyatı ne kadar?” dedi.

Yeni gelen hemen araya girdi. “İkisi de aynı fiyat teyze.”

Annesi “Buna ne diyorlar. Ayşe kadın fasulye mi?”

Çalışan “Bunlar Çumra’nın yerli fasulyeleri.” Şeklinde konuştu.

İki kilo fasulye aldılar. Yarım kilolukta dolmalık biber. Ama dolmalık biberler yemeklerin içinde daha lezzetli olduğu için tercih ediyorlardı. Biberlerle dolma yapacak değillerdi. Bir buçuk kilo da domates aldılar.

Annesi kasiyere ücreti öderken Salih annesine sordu. “Kaç senelik cüzdan?”

Annesi cevap verdi. “Kırk yıllık.”

Annesinin cüzdanının görünüşü iki topbaş demir düğmeliydi. Dışı siyah muşambaydı. Salih annesine sorduğu bu tatsız sorudan sonra ikirciklendi. ‘Sormasa mıydım acaba. Lüzumsuzluk ettim. Bu soru annemin manava girerken verdiği selama bulamadığı karşı-

T. MUSTAFA YAŞAR

lığına bir gönderme olabilir.’ Diye düşündü.

Annesi sebze ücretlerini ödeyince dışarıya çıktılar. Annesi üç tekerlekli bisikleti ile eve Salih iki tekerlekliyle kütüphaneye doğru yol aldı.

Sıcaktı hava. Kütüphaneye gittiği için sıcak altında hiçbir sıkıntı çekmedi. Çünkü ruhu coşku içindeydi. Bitirdiği kitabı yenisi ile değiştirecekti.

Kütüphaneye geldiğinde avluda erkek memur telefonu ile ayakta bir ileri bir geri gidip gelerek konuşuyordu. Yan taraftan da bayan memurun sesi geliyordu. Salih ona göz atmak için sağa sola baktı. Göremedi. Sesin nereden geldiği belli değildi. Bayan memur başka bir bayanla konuşuyordu.

Salih kütüphaneye girdi. Müdür yardımcısı vardı. Elinde ki kitabı onun önüne koydu. Teslim ettiği kitap Falih Rıfkı Atay isimli siyasi bir kitaptı. Salih odadan çıktı diğer geniş bir odaya girdi. Orada da raflar dolusu kitaplar vardı. Yeni ve aşına olmadığı kitaplar.

İçeriye floresan lamba aydınlatıyordu. Ama gireceği rafları ışıtıyordu. Eli ile kapı girişinde ki rafın arkasında duran lamba düğmesine ilişti. Düğmeyi çevirdi. Şimdi istediği raflar aydınlıktı.

Salih’in gözüne iki adet II. Abdülhamit ile ilgili kalın kitaplar ilişti. Dikkatini çeken diğer kitap ise Topal Osman Vakası adlı kitaptı. Osmanlı mebusunu öldüren kişiydi bu. Topal Osman’ı anlatan kitap iyi olabiliirdi. Ama gerginlik istemediği için onu es geçti. Tanzimat isimli kitabı aldı. Odadan çıktı. Memurun bulunduğu odaya geçti. Memur değişmişti. Başkası vardı. Kitabı onun önüne koydu. Memur kitabın demirbaş numarasını bilgisayara kaydetti. Salih’e verdi.

Hemen yan tarafta gençten bir delikanlı oturuyordu. Salih onu yeni tayin olan genç bir memur zannetti. Sonra memur olamayacak kadar genç olduğuna karar verip onun, memurlardan birinin çocuğu olarak düşündü.

Salih hoparlörden yapılan duyuruyu dinliyordu. Bisiklet kafilesinin geçeceği kavşakta gözüne başörtülü bir trafik polisi ilişti. Salih gözü ile onu tarttı, biçti, böldü. Önceden gördükleri hep saçı açık bayan polislerdi. Onlardan eser yoktu artık. Gücün simgesi artık başörtüsü örtmekti o bayan polis için. Salih öyle düşünüyordu.

Salih bisikletine binip arka caddede var olduğunu tahmin ettiği diğer trafik polisinin yanına gitti. Yanaştı polise sordu. "Bisiklet kafilesi nereden geçecek?"

Polis "Bisiklet kafilesi şu an Konya'dan çıktı. Buralardan geçip Alibeyhtüyük istikametine gidecek dedi. Ekledi. Yoksa sen demi bisikletle yarışa katılacaksın?"

Salih bu çıkış üzerine "Ben nereden geçecekler diye merak ettim ondan sordum." Dedi. Oradan ayrıldı.

Bisiklet kafilesi henüz Çumra'ya ulaşamazlardı. Salih bisikletini eve sürdü. Eve vardığında acele ile kendine çay yaptı. İçti. Temizliğini yapıp sigarasını yanına aldı. Sonra bisikleti ile evden ayrıldı. Yine aynı yerdeydi. Hükümet konağının yanındaki herkesin, çay içebileceği geniş parkın önündeydi.

Hiç seyirci bulamadı Salih. İlgisizdi halk. Dolmuş durağında bir kadın, kızı olduğu anlaşılan on sekiz yaşlarında biri. Salih'in yanında meraklı yaşlı biri daha vardı. Sağa sola bakınıyordu. O an Salih "İşte geldiler." Diye söylendi.

Bisiklet kafilesi son sürat üç yüz metre ileride ki cadde güzergâhından geçtiler. Bisikletliler çarşıdaki caddeleri turluyorlardı.

Salih yolun kenarına indi. İleriden polis motorları sökün etti. Duyabiliyordu seslerini Çakarları vardı.

Sirenleri telaşla ötüyordu. Tam hız peşe beş adet devasa polis motoru, gizem havası veren motor sesleri ile Salih'in önünden adeta yabancı yaratıklar gibi, uzaylı birer varlıklarımış gibi bir gösteri içinde geçtiler. Salih'in tüyleri diken diken olmuştu. Polislerin peşlerinden yarışçı bisikletliler vızır vızır, son sürat korteji tamamladılar.

Salih bisikletine atladı. Aynı yolda pedal çevirmeye başladı. O ara vatandaşı arabaları boş olan yolları doldurmaya başladı. Salih geriden ambulans sesleri duydu. Bir motorlu polis "Bisikletli kenardan git." Diye Salih'e seslendi.

ESKİ BAYRAMLAR

Değerli okuyucu bu yazımı çok özel bir zaman dilimi için hazırlamaya çalıştım. Eminim okuyucular da benimle aynı duyguları paylaşacaktır. Hatta yazı içerisinde paylaştığım ilçemizde geçen olaylar ve bu olaylar içerisinde yer alan şahısları yaşı 40'ın üzerinde olan Çumralı hemşehrilerimiz gayet iyi hatırlayacaklardır. Öncelikle şöyle bir giriş yapmamız gerekir.

Cumhuriyet sözlük anlamı olarak ulusun egemenliğini kendi elinde tuttuğu ve bunu belirli bir süre için seçtiği milletvekilleri aracılığıyla kullandığı bir yönetim biçimidir. İşte kendi egemenliğimizi kendimize veren, Yarıdan'a değil de yaratılana kul olmaktan kurtaran, bu güzel yönetimi bize bahşeden büyük Önder Gazi Mustafa Kemal Atatürk'e şükranlarımızı sunarım. Çumra olarak her yıl Cumhuriyetimizin ilan edildiği 29 Ekim gelmeden bu büyük günün hazırlıkları başta okullar, belediye ve sivil toplum kuruluşlarında heyecanlı bir hazırlık başlardı. Özellikle okullar bu konuda çok titiz ve sıkı çalışırlardı. Bayramın günü sabah 9 da protokolün katılımıyla tüm resmi kuruluşlar ve okullar Çelenk lerini hükümet binası önündeki Atatürk büstüne sıra ile koyarlardı. Saygı duruşu ve İstiklal Marşımızın okunmasının arkasından protokolün tören alanına gitmesinden sonra törenler şehir meydanı denilen yerlerde (yerlerde diyorum şehir stadi yapılmadan önce programlar şu anda Atatürk Ortaokulu karşısındaki Parkın bulunduğu yerde otobüs garajı, İtfaiye ve gaz deposunun bulunduğu meydana yapıldı. Daha sonra şu anki Alparslan Türkeş Caddesi'nde yapılmaya devam edildi şehir stadi daha önce Krallık dediğimiz yere ağaçların kesilmesi ile şu andaki stadın bulunduğu yerde Toprak saha yapıldı bu sahada törenler alınmaya başlandı.) devam ederdi. Halkın ve sivil toplum kuruluşlarının törenlere bizzat katılımı söz konusu idi.

Bu arada anlatmada geçmemiz mümkün olmayacağı bir tören bölümünden bahsetmek istiyorum. İlçemizin en eski öğretmenlerinden olan May köyünden gelme rahmetli Muttalip Ergün öğretmenimizin ortanca kızı sınıf öğretmeni Perihan Ergün hanımefendi Fazıl Hüsnü Dağlarca'nın Elif'in Kağnısı şiirini o ka-

EKREM ÇELİK

dar güzel okurdu ki dinleyenler gözyaşlarını tutamazdı. Sivil toplum kuruluşları kendilerine bağlı olan bütün meslek dallarından birer tanesini örnekleme olarak traktör römork veya at arabası üzerinde sanatını icra eden pozisyonunda berber berberliğini, terzi dikmiş dikerken, marangoz elinde aletleriyle, demirci örsü ile diğer sanat dalları ile kendi sanatları ile ilgili işleri yerine getirir pozisyonunda halkın önünden sıra ile geçirdi. . .

Bu programlar o kadar çok ilgi toplardı ki halkın neredeyse tamamı kadın erkek gösterileri izlerdi. Buradaki program bitince itfaiyenin ve otobüs garajının olduğu meydana karakucak güreşleri tertiplenir bu müsabakalara zaman zaman dışardan da güreşçiler de katılırdı. İlçemizde geçmişte güreşçilik yapmış ancak hayat şartlarının hamallık yapmaya veya başka işlerle uğraşma ya zorladığı Çumralı güreşçiler karakucak güreşine tutuşurlardı. Bunlardan ismini hatırladıklarım Bozoklu Hilmi, Kele Mehmet, Köroğlu Mehmet, Kör pehlivan gibi. . .

O dönemde ilçemizde hemen hemen her evde mutlaka at bulunurdu. Bu atlarla törenlerde yarışlar yapılırdı. Hatta bazı Çumralı büyüklerimiz Sırf zevk için at besleyerek ona biner ve bu atı Cumhuriyet Bayramlarında yarışa sokardı. Bunlardan isimlerini hatırlaya bildiklerim Nuri Köse, Ehliman Ümit, Necdet Erçakır. . .

Türk milleti için çok önemli olan 29 Ekim ülke genelinde olduğu gibi ilçemizde de kutlanmaz oldu veya baştan savma bir şekilde kutlanır oldu. Milli Hafızanın daima taze tutulması için bu tür milli bayramlar eskisinden daha canlı ve halkın katılımı ile kutlanmalı ki Cumhuriyetimizin değeri unutulmasın, unutulursa 15 Temmuzlar tekrar yaşanır. Bize bu cumhuriyeti başlatan Gazi Mustafa Kemal Atatürk ve silah arkadaşlarını unutmamalı ve onların bu ülke için yapmış oldukları fedakârlıklar her zaman hatırlanmalıdır.

ÇATALHÖYÜK'TE GENÇLİK, SPOR VE MİLLİ BAYRAMLARIMIZ

**ABDULLAH
KOÇAK**

... Çumra İlçe Tarihimizin geçmiş dönem milli bayram kutlamalarını siz değerli okuyucularımızla, okullarımızla birlikte halkımızın da yüksek katılımıyla hep beraber şahitlik etmiştik. Vazgeçemediğimiz milli bayram kutlamalarımızın heyecanını, coşkusunu hâlâ unutamıyoruz. Ülkemizin her tarafında kutlanan Milli Bayramlarımız, İlçemiz Çumra için de çok güzel hatıraları vardır

Çumra'da Milli bayramlarda evlerin balkonlarına büyük bayraklar asılır. Özellikle çarşı merkezde esnaflarımız dükkânlarının camlarını bayraklarla donatırlar. Okullarımızda sınıflar süslenir günün anlam ve önemini belirten çok güzel programlar yapılırdı.

... 23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramımız.

... 19 Mayıs Atatürk'ü Anma ve Gençlik ve Spor Bayramımız.

... 30 Ağustos Zafer Bayramımız.

... 29 Ekim Cumhuriyet Bayramımız. Biz Türk halkına kutlamamız için sunulmuş, hepsi aynı bir değer, aynı bir güzelliştir.

... Milli Bayramlarımız gençliği her zaman dinamik ve zinde tutmaya yönelik çok değerler katmaktadır.

Bayramlarda Tribündekiler kaldır, indir yaparak yazılar yazarken, sahadakiler ise belirli açılarla hareketler yapar, protokolden birileri konuşur, aynı sözler, aynı hareketler,

aynı kutlamalar ardi ardına gelirdi. 23 Nisanın içinde bulunduğu hafta çocuk haftası olarak kutlanır, bu haftada uluslararası çocuk şenliği düzenlenir. Şenliğe dünyanın her ülkesinden çocuk gurupları ülkemize davet edilir.

Çocuklar, kendi ülkelerinin folklor oyunlarını oynar, dostluk ve barış duyguları paylaşılır. 19 Mayıs'ta okullarda ve stadyumlarda Türk gençliğinin zindeliğini gösteren spor gösterileri ve çeşitli etkinlikler yapılırdı. 30 Ağustosta kazanılan büyük zaferden dolayı törenler yapılır. Pilotlar uçuş gösterileri yapar, resmigeçit düzenlenirdi. 29 Ekim Cumhuriyet Bayramında ise günün önemini açıklayan etkinlikler yapılır, şiirler okunur, her taraf bayraklarla donatılırdı.

... Hepimizin çocukken tanıştığı ve sabırsızlıkla beklediğimiz, çocukluğumuzda hepimizin rüyası, o gün erkenden uyanarak heyecanla coşkuyla takip ettiğimiz, yaşadığımız milli bayramlarımızı sizlere az da olsa tekrar yaşatmak istedim.

"Özgürlüğün de, eşitliğin de adaletin de dayanağı ulusal egemenliktir."

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK

